

© Bernhard Weber

Evropská sousedská politika

ec.europa.eu/world/enp

Evropská komise
Generální ředitelství
pro vnější vztahy
B – 1049 Brusel
enp-info@ec.europa.eu

- Členské státy EU
- Partnerské země ESP
- Kandidáti na členství v EU
- Potenciální kandidáti na členství v EU

Pro dobré měření

Gruzie je závislá na dovozu zemního plynu, má-li uspokojit svou spotřebu odhadovanou asi na 2 miliardy krychlových metrů za rok. Zabezpečení dodávek energie je velmi důležité zejména v zimě, kdy se většina obyvatel země cítí ohrožena kvůli teplotám pod bodem mrazu.

Jednou z důležitých složek spolehlivých dodávek energie je zajistit spokojenost jak na straně dodavatele, tak i kupujícího. Plynárenství v Gruzii se však se svou stárnoucí infrastrukturou potýká se závažnými problémy přesného měření kvality a množství plynu, který do země proudí přes hranice.

Gruzie jde s proudem

Za podpory EU – na základě doporučení skupiny odborníků – podnikla Gruzie kroky na odstranění tohoto problému výstavbou moderní měřicí stanice.

„Odlehlost staré stanice a její zastaralé vybavení byly příčinou řady chyb v měřeních,“ vysvětluje Irakli Kiladze, inženýr pracující v gruzínské plynárenské společnosti. „Největším přínosem projektu EU je to, že nyní máme technologii, díky níž můžeme kontrolovat a přesně měřit objemy zemního plynu, který dostáváme.“

NF-30-08-012-CS-D

© Jacom Stephens

Jenin začíná být čistý

Palestinské město Jenin shlíží na úchvatné údolí Jordánu v oblasti Západního břehu. Město a jeho okolí však trpělo problémem v podobě skládkování odpadu, což se projevovalo nejen jako skvrna na krajině, ale představovalo to také vážné zdravotní riziko pro místní obyvatele.

Místní lidé byli nuceni ukládat své odpadky na desítkách hromad ležících nahodile na různých místech kolem města a v okolní krajině. Region – za podpory EU – tento problém vyřešil výstavbou moderního zařízení Zahrat al-Finjan, které likviduje odpadky z měst a vesnic severní Palestiny. Tento krok vedl k uzavření 84 nelegálních a nebezpečných skládek odpadu.

Zařízení, jehož očekávaná životnost je až 30 let, může zpracovat až 700 tun odpadu denně.

Zelený odpad

Zařízení je rovněž vstřícné k životnímu prostředí. Využívá „progresivní metodu likvidace“, která rozkládá odpad pomocí přírodní fermentace vyvolané mikroorganismy. Jáma skládky je vyplněna několika vrstvami nepropustného materiálu, který brání prosakování kontaminantů známých jako filtry do půdy. Kontaminanty mohou proniknout do půdy, znečistit podzemní vodu a studny, které místní obyvatelé používají jako zdroj pitné vody.

„Nyní není v oblasti Západního břehu žádná černá skládka. Lidé to už nemusí dělat. Byli naopak velmi rádi, když byly černé skládky zavřeny kvůli jejich negativnímu dopadu na zdraví a životní prostředí,“ vysvětluje Hani Shawahneh, výkonný ředitel zařízení.

Většina půdy byla od uzavření 84 nelegálních skládek kultivována a nyní je obdělávána. Plánuje se také výstavba hřiště v místě bývalé skládky v Deir Abu Daeif nedaleko Jeninu a veřejného parku na místě jiné skládky v Tubasu.

Zařízení Zahrat al-Finjan hodlá vybudovat závod na recyklaci plastů a papíru, čímž vznikne více pracovních míst. Existují návrhy na otevření podobných zařízení v dalších částech Západního břehu.

EVROPSKÁ SOUSEDSKÁ POLITIKA:
ENERGIE A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

PROBLÉMY
NEZNAJÍCÍ HRANICE

EVROPSKÁ KOMISE
Vnější Vztahy

Z nedávného průzkumu vyplynulo, že většina občanů Evropské unie je pro užší spolupráci se sousedními zeměmi. Domnívají se, že užší vazby by mohly posílit mír a demokracii.

A právě to je cílem Evropské sousedské politiky (ESP). Vznikla v letech 2003/2004 s úmyslem více semknout rozšířenou EU a její sousedy. ESP se chystá podniknout konkrétní akce na podporu reformy a na zvýšení prosperity: na zkvalitnění každodenního života lidí v našem sousedství.

Jak to tedy funguje? EU a každý z jejích sousedů se dohodnou na tom, jak v průběhu tří až pětiletého období budou budovat užší vztahy a podporovat reformy. Společné závazky jsou vyjádřeny v takzvaných Akčních plánech. Pomocí při modernizaci a reformách jsou odborné znalosti a finanční prostředky (téměř 12 miliard eur v letech 2007 až 2013), které jsou dostupné v rámci Evropského nástroje sousedství a partnerství (ENPI).

Problémy neznající hranice

Některé problémy nerozlišují politické hranice – například energetika, životní prostředí a moderní dopravní sítě – a žádají si větší míru spolupráce jak v rámci EU, tak mezi Uníí a jejími sousedy.

Zásobování energií je stále kritičtější vzhledem k tomu, že se svět potýká s rostoucím nedostatkem energie. Kvůli energetické bezpečnosti, efektivitě a bezpečnosti EU a jejích sousedů je tedy nezbytná spolupráce v oblasti konvenční, obnovitelné a jaderné energetiky.

Svět si stále více uvědomuje, že hospodářská činnost může znamenat citelné finanční zatížení, pokud jde o životní prostředí. EU se toto břemeno zatěžující naši planetu snaží redukovat a to si vyžaduje efektivní mezinárodní spolupráci. ESP se v oblasti životního prostředí zaměřuje jak na globální, tak i na místní problémy.

Po bouři...

V listopadu roku 2007 prudká bouře v Kerčské úžině ležící mezi Ukrajinou a Ruskem poškodila 13 lodí; 4 z nich se potopily a do moře unikly stovky tun ropy. Ve snaze předejít ekologické katastrofě se úřady na obou stranách vyburcovaly k akci a zahájily rozsáhlou očištnou operaci.

Stovkám ukrajinských pracovníků záchranných sborů pomáhali místní dobrovolníci. „Občané žijící v pobřežním pásmu se dnem a nocí podíleli na čištění pláží,“ vzpomíná ukrajinský náměstek ministra pro životní prostředí Dmitro Sergejevič Gurskij.

Manévrování v hrozných nesnázích... s mapou

Plný rozsah každé námořní katastrofy je celkem doslova utopen v temných hlubinách. K pochopení celé situace a k rozhodnutí, jaké kroky podniknout, je zapotřebí mít podrobné a důkladné informace – a ty musí být k dispozici rychle, pokud mají mít nějaký užitek.

Pouhých 24 hodin od chvíle, kdy Ukrajina přijala nabídku pomoci od Civil Protection Mechanism (Mechanismus civilní ochrany) Evropské unie, byl tým odborníků z pěti různých členských států EU na Ukrajině, aby pomohl s odhadem škod a sepsal souhrnnou zprávu o situaci. „Jsme velmi vděční za podporu, kterou nám EU poskytla,“ uvádí náměstek ministra. „Tým EU dorazil včas a jeho přítomnost byla užitečná.“

V oblasti životního prostředí EU a Ukrajina úzce spolupracují, přičemž Unie pomáhá Ukrajině v jejím úsilí zavést lepší environmentální politiky.

Ukrajina po Černobylu – bezpečnost na prvním místě

Nehoda v Černobylské jaderné elektrárně na Ukrajině v roce 1986 byla nejhorší jadernou katastrofou v dějinách. Od té doby Ukrajina za podpory EU přistupuje ke své jaderné energetice s postojem bezpečnost na prvním místě.

Ukrajina patří k deseti největším producentům jaderné energie na světě a toto odvětví rozšiřuje budováním dalších elektráren. Úsilí EU se už více než 15 let zaměřuje na prosazování nejnovějších bezpečnostních opatření a standardů v oblasti jaderné energetiky. Cílem pomoci přímo na místě je zdokonalit technické a bezpečnostní systémy ukrajinských jaderných elektráren, které jsou v provozu. Pomoc mimo místo provozu se zaměřuje na podporu připravenosti Ukrajiny. Jedním z příkladů je včasný varovný systém, který využívá zvonění detektorů k monitorování potenciální mimořádné situace.

Oprávnění regulovat

Budování kapacit si klade za cíl zvyšovat konstrukční a provozní bezpečnost tím, že budou podpořeny možnosti ukrajinského nezávislého Státního výboru pro jadernou regulaci (SNRC) stanovit pevné bezpečnostní standardy, vyhodnocovat jejich dodržování a udělovat licence novým elektrárnám.

V případě nově spuštěných elektráren Chmelnickij a Rivne SNRC začlenil přísná bezpečnostní opatření do konstrukce, včetně monitorovacích a diagnostických systémů, nezničitelné „černé schránky“ k ukládání důležitých údajů, a střediska technické podpory, které má pomáhat obsluhovat zařízení v naléhavých situacích.

Ukrajinský odborník na bezpečnost Oleg Zeleny vysvětluje, že podpora poskytovaná EU je značným přínosem a že ukrajinské jaderné elektrárny jsou nyní obsluhovány v prostředí, které mnohem více dbá na otázku bezpečnosti. „Bezpečnostní vyhodnocení prováděná odborníky z Ukrajiny a EU jsou do značné míry vzájemně konzistentní,“ vysvětluje Zeleny.

Zákon půdy

Známkou toho, že Jordánsko připisuje stále větší význam otázkám životního prostředí, je skutečnost, že zřídilo plně kvalifikované ministerstvo, jehož úkolem je ochrana a zachování nestabilního prostředí v jedné ze zemí, které mají největší nedostatek vody na světě.

„Ministerstvo životního prostředí bylo zřízeno teprve v roce 2003, a tudíž je velmi mladou institucí, ale už provedlo významné zásahy,“ uvádí Ruba al-Zu'biová, ředitelka politiky a rozvoje na ministerstvu.

S cílem naplnit své poslání chránit a zlepšovat životní prostředí kontroluje toto ministerstvo chráněné oblasti v celé zemi, stanovuje a monitoruje ekologické standardy, zvyšuje povědomí zainteresovaných stran o otázkách životního prostředí, a dokonce vytvořilo hlídky, jejichž cílem je monitorovat jakékoli porušování a podávat o nich zprávy.

Přestože je ministerstvo tak mladou institucí, vyvíjí značné úsilí – za podpory EU –, aby prostřednictvím svého programu na budování kapacit, který byl zahájen v roce 2004, zavedlo udržitelný a pevný institucionální rámec.

Recept na úspěch

„Náš program je úspěšný díky nasazení a závazku ministerstva, a to od ministra dolů,“ vyzdvihuje al-Zu'biová.

Ministerstvo formulovalo strategický plán na léta 2007 až 2010. V něm nastiňuje strategii na pozvednutí místní environmentální kapacity v celém království a plán na řešení problému nebezpečných látek. Pracuje také na plánech, jak se přiblížit k environmentálním standardům EU. Ministerstvo připouští, že cesta vpřed spočívá v tom, že záležitosti životního prostředí budou zahrnuty do dalších sektorů rozvoje.

Ministerstvo se mimoto snaží pozvednout regionální spolupráci, a to tím, že bude sloužit za příklad regionu, a také tím, že se v oblasti boje proti znečišťování bude učit od zkušených sousedních zemí, například Egypta. Řadu společných iniciativ se Sýrií, Libanem a Marokem už dokonce odstartovalo.

© Olivier Tuffé

© Irina Opachevsky

© iStockphoto